

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendők

Székelyudvarhely,

Bethlen-u. 5.

ev. ref. papi lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ: NAGY KÁROLY , ref. theol. tanár.	KIADJA: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület »Egyházi Értekezlete«	Megjelenik: minden vasárnap egy iven.
FELELŐS SZERKESZTŐ: VAJDA FERENCZ , székelyudvarhelyi ref. pap.		ELŐFIZETÉSI ÁR: Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor. Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Visszapillantás.

Végére érkeztünk az Ur egy ezer kilencszáz ötödik esztendejének. Sirja mellett meghihletődött kebellem állunk meg. Volt s nincs. Ilyen az ember élete is e földön. Születünk, küzdünk, fáradunk: aztán az idő megemésztja a mi életünket is. Ajkunkról e forduló ponton egy sohaj lebben el, imádság száll égfelé: a hálaadásnak imádsága, hogy még élünk, hogy ez esztendő nem temetett sirjába minket is.

A »Vasárnap« életében is forduló pontot jelent ezen esztendő. Öt évi pályafutásának végére érkezett s most új szerkesztőt, új munkatársakat kap, hogy annál hatalmasabb hirdetője legyen istenországának e földön. Amaz öt esztendő, melyet a »Vasárnap« megfutott, olyan volt, mint a Keresztelő János küldetése a pusztában. *Kiálló szó voltunk. Utat egyengettünk.* Az úttörők feladata kétség kívül, nagy és terhes feladat. Az volt a miénk is.

Az új helyzet, melybe az egyház politikai törvények juttatták a felekezeteiket: új feladatokat, új kötelességeket rótt a református egyházra is. Ezen kötelességek egyike vala: *hitünk, egyházunk erősítése a sajtó útján.* És valljuk meg őszintén, hogy a református sajtó, az egyházi népies irodalom, ez előtt csak 5—10 esztendővel is, majdnem ismeretlen volt egyházunk tagjai előtt. Sem földmives népünk, sem a polgári osztály, sem magasabb társadalmi állásu hiveink nem merítették lelki táplálékot a vallásos irányu irodalomból. Nem, mert ilyen nem is volt. Egyházkerületünk vezetősége mélyen érezte annak hiányát. Azért indította meg a *Vasárnapot*, hogy e hiányon se-

gítsen. Méltán mondhatjuk tehát, hogy a »Vasárnap« erdélyi egyházkerületünkben úttörő volt a népies egyházi irodalom terén. Szembe kellett szállania az *előítéletekkel*, megkellett törni a *közönynek* jég hideg kérgét. *Sujtani, ostorozni* kellett ott, hol a szép szó, a kérés nem használt. De viszont, *nyujtani kellett röktön a gyógyító balzsamot* is a fájó sebekre. Meg kellett találni a *hangot*, a *modort*, melyen beférkőzhetünk a szívekbe. Mindez nem kicsiny munka. Ilyen körülmények és ilyen viszonyok között állottunk a »Vasárnap« zászlója alá, miután Egyházi Értekezletünk bizalma oda szólított. Öt évig küzdöttünk, munkálkodtunk e zászló alatt: *két évig, mint a lap főmunkatársa; három évig felelős szerkesztője.* Munkánkért jutalmat senkitől sem kértünk, nem is vártunk. Sőt, a mit önként felajánlottak: azt is visszaadtuk.

Mert, ebben a munkában pedig egy cél lebegett előttünk: *nagygyá, erőssé tenni a református egyházat, olyan nagygyá és olyan erőssé, milyen volt egykor a református erdélyi fejedelmek alatt, és a református egyházban megerősíteni a magyar nemzetet.* Mert rendíthetlen hitünk az, hogy ez a sokat szenvedett magyar nemzet a református egyház nagysága és függetlensége nélkül soha se lesz szabad és független. E magasztos célért vittük harciba egész erőnket, tudásunkat, hitünket, buzgóságunkat. E cél lebegve szemünk előtt: sokszor kemények, darabosak voltunk, akár csak Keresztelő János. Egyéni érdekeket soha se szolgáltunk, de az egyéneket szeretni soha meg nem szüntünk.

Nos, most itt állunk az ötödik esztendő végén, s méltán kérdehetjük: *mi az eredmény?* Ennek a megítélését másra bizzuk. Csúpan any-

nyit mondunk el, hogy egy *lelkes kis tábor* áll jelenleg a »*Vasárnap*« zászlója alatt: *de korántsem akkora, mekkora erdélyi ref. egyház kerületiinkből öt esztendő alatt összegyűlhetett volna.* Minden vád és panasz nélkül kimondjuk, hogy sem anyagilag, sem szellemileg nem részesültünk abba a támogatásba, *minőt az ügy megérdemlett volna.* Így érlelődött meg és vált elhatározássá bennük a gondolat, hogy a szerkesztést adjuk át másnak. Hátha más több szerencsével nagyobb és szebb eredményt érhet el. Ezen számmal tehát, megköszönve az erdélyi ref. egyházkerület »Egyházi Értekezletének« kitüntető bizalmát: visszalépünk a szerkesztéstől és bejelentjük, hogy azt *Tóthfalusi József* kedves barátunk veszi át. Az ő kiváló, szép tehetsége, kiprobált irodalmi munkássága, hisszük, hogy egy új korszakot teremt a Vasárnap életében. Adja Isten, hogy ugy legyen!

Vajda Ferencz.

Szerkesztőségi szózat.

Egyházkerületi egyházi értekezletünk közgyűlésének megbízása alapján, a közelgő 1906. év január 1-ével átvesszük az »Értekezlet« tulajdonát képező »Vasárnap« című egyháztársadalmi hetilap szerkesztését.

Szerkesztő-elődünk kiprobált s egészen az önfeláldozásig hü, munkás ereje helyén, mi lépünk a küzdőterre s kezünkbe vesszük azt a zászlót, a melyről a mi Urunknak, Jézus Krisztusunknak hívó szavai csendülnek felénk: Kövessetek engem

és ember halászokká teszlek titeket. E zászlónak fenlobogtatása s az általa képviselt eszmények hü szolgálata, Isten segedelmével diadalra juttatása: nemcsak vágyainkat, hanem legszentebb kötelességeinket is fogja képezni s ezért erős elhatározással teszünk ígéretet arra, hogy a gondjainkra jutó »Vasárnap«, ez után is s lehetőleg még fokozottabb mértékben, elsőrangú tényező marad, illetőleg lesz: az ev. ref. hit élesztésében, a keresztény élet és ismeretek terjesztésében, az ev. ref. vallás erkölcsi-öntudat fejlesztésében, az egyháziasság és összetartás érzésének ápolásában s a dolgos kezeknek építő munkára serkentésében.

Ily elhatározások mellett fordulunk az igen tisztelt Lelkész Atyánkfiához, kedves Szolgatársunkhoz, kérvén jó akaró támogatását. E támogatás legyen egyfelől a szellemiekre vonatkozó s ezért szeretettel kérjük, hogy az anyagiakban is támogasson! És e tekintetben, főleg az által számítottunk jó akaratára, hogy a »Vasárnap«-nak egyházközségében lakó eddigi előfizetőit jövőre is biztosítja; őket ügyünknek megtartja, előfizetésre buzdítja; új előfizetőket szerez s erkölcsi súlyának egész erejével oda hat, hogy e lapot, a gondjaira bizott anya, leány, fiók-egyházközségek és hívek, minél nagyobb számmal megrendeljék.

Az eddigi előfizetési módokat szives készséggel tartjuk meg s az egy egyházközségbe megrendelt lapszámokat akár egy csomagban, egy megbízott, esetleg éppen a Lelkész afia kezéhez, akár külön czimszalagon, személyenként, külön névre szólólag küldjük meg.

A »Vasárnap« külalakja kissé nagyobb leendő hétről-hétre közlendő képei pedig művészi alko-

TÁRCZA.

A vallás jövője.

2

Az ember boldogságot keres. Elérhető-e ez a vallás nélkül? A vándor mikor a pusztába erősen szomjazik, azt mondja magában: csak egy ital vizet rendelne nekem az Isten, én lennék a világ legboldogabb embere. Ha eloltotta szomját, többé az úr nem boldogítja. A beteg azt mondja: csak egyszer lennék egészséges, nem kívánnék soha egyebet, én lennék legboldogabb a világon. Meggyógyul és menten elfeledi, a mit mondott volt, ezer újabb vágy támad lelkében. Az ifju azt hiszi, hogy ha megnyeri szive ideálját, nem cserélne a mennyországgal, olyan boldog lesz. Az ideált megnyerte s a boldogság elrepült. Törékeny sajká a földi boldogság, csalóka fény, szivárvány, mely csalogatja a hiszékeny gyermekeket. Mégis van boldogság, de csak egy. Ez a boldogság a szivben van és a szeretet adja; a szeretet, mely tiszta, mint nap, a szeretet, melyre a Krisztus tanított. Ha valakit igazán szeretek, boldog vagyok. Ha Istent, ha az én Megváltomat igazán szeretem, nem kérdezősködöm sem ég sem föld

után, elég nekem az én Istenem, bármi történjék körülöttem, vélem, boldog vagyok.

Mi lenne az emberből, mi lenne a társadalomból vallás nélkül? Fájdalom, a feleletért nem kell messze mennünk. Ma is igaz a mit Goethe mondott: »Minden korszak, melyben a hit uralkodott, kimagasló, tündöklő, szivetemelő és hasznos, melyben pedig a hitetlenség győzött, nyomtalanul és haszon nélkül tűnt el.« Félő, hogy a mi időnk is haszon nélkül mulik el s nyomai csak tátongó sebhelyek lesznek. Hol vannak a vallásos felbuzdulások, a szeretett nagy, nemes tettei? Hol vannak az igazság bátor bajnokai, a közjó önzetlen munkásai? hol vannak az erős jellemek, melyek ragyogjanak milliók előtt, hol a lelkesedés, mely lelkesítsen? hol a lángoló szivek, hogy lánggra gyujtsanak? hol van az isten beszédének győzhetetlen kétélű fegyvere? hol a templom, az igazságnak, szabadságnak és a szeretetnek megvihatatlan erős vára? Hol a zászló pro Deo et libertate? Mi lett népünkől vallás nélkül? Nincs többé szent semmi. Eladó minden. Eladó a föld, melyhez ezerszáz küzdelme, öröme, szenvedése, vére, könnyhulátása, szent emléke fűződik, eladó a hit, a becsület, a sziv, a lélek. Népünk itt hagyja ezer éves földjét, idegenek tapodják apáink porladó szivét, tapodják szent szimbolumunkat. És mi mit teszünk? Gyáva nyulaként bokorba huzódunk s hallgatjuk, hogy merről

tásoknak, vagy előforduló általános érdekű eseményeknek lehető leghűbb kifejezői lesznek.

Mindemellett: a »Vasárnap« előfizetési díja a régi marad. Egész évre 4 korona, félévre 2 korona és negyedévre 1 korona.

Olcsóságánál s alkalmi voltánál fogva bárkinck a legszebb és legértékesebb ujévi ajándéktárgy, a melynek egész éven át örömét láthatják.

Jövő évre szóló előfizetési díjak, jelentkezések, kéziratok a »Vasárnap« szerkesztősége és kiadó hivatala czimén küldendők Maros-Vásárhelyre, Szentgyörgy-utca 9. sz. alá.

Igen tisztelt Lelkész Atyánkfia! Kedves szolgatársunk! Ime ezekben óhajtottuk tájékozni s szíves támogatását kérni. Nem egyéni érdekeink istápolására hívjuk, hanem Krisztus ügyének, az ő szent országának terjesztését kérjük. Ha a mi Szolgatársaink azzal a jóakarattal fogják magukra venni a »Vasárnap« ügyét, mint a milyen jóigyekezettel mi vállaltuk azt: áldása mihamaráb érezhető lesz egyháztársadalmi életünk fellendítése által.

Még csak azt kérjük, hogy a mellékelt aláírási íveket legkésőbb e hó végéig hozzánk vissza küldeni szíveskedjék s a »Vasárnap« ügyét utólag is gondoskodásába ajánlva, maradunk

Maros-Vásárhelyt, 1905. december 10-én

hü szolgatársai:

<i>Paál Gusztáv,</i>	<i>Tóthfalusi József,</i>
ev. ref. kol. tanár,	ev. ref. lelkész,
a »Vasárnap« leendő	a »Vasárnap« leendő
társszerkesztője.	felelősszerkesztője.

csaholnak felénk. Mi lett velünk, Mátyás magyarjaival, Bocskay, Bethlen, Rákóczy népével, Kosuth katonáival? Mi lett a magyar becsülettel, a magyar erénnyel, a magyar vallással? Hajdan Európa rettegte fegyverünk, ma egy zsoldos a világ szeme előtt gunyt üz belőlünk. Mi lett velünk? Ott hagytuk templomunkat, elhagytuk Istenünket és ő is elhagyott, szívünk üres, nincs benne hit, nincs benne égi tűz. Korunk lehanyatlott, zászlónk eltört, csilagunk letűnt. Sötét a kép, de sötétebb a való. Volna hangom tárogató, bele-szóném szívem fájalmát, hogy még a kövek is meginduljanak, És volna kezembe az angyal trombitája, megfujnám, hogy a halottak is föltámadjanak, mert eljött az utolsó idő, ütött a 12-ik óra. Vissza a templomba! Vissza az Istenhez! Vissza az Ur Jézus Krisztus evangéliumához! Hol hullnak le a korlátok, hol érezzük magunkat mindnyájan egyenlőknek, testvéreknek, ha nem a templomban? Hol pihen meg lelkünk, hol rázzuk le a földporát, hol érezi a legkisebb is Isten jóságát, szeretetét, hol érezzük, hogy mi Isten nemzetsége vagyunk, ha nem a templomban? Ki előtt borulnak le bölcsek és pásztorok egyaránt? Ki nyújtja nekünk az élet kenyerét és az élet vizét? Ki tanít: szeressétek ellenségeiteket? Ki int: egymásnak terhét hordozzátok? Ki mondja: arról ismernek meg, hogy az én tanítványaim vagytok,

A „Vasárnap“ öt éves története.

Megindítás.

Az erdélyi ref. egyházkerület »Egyházi Értekezlete« 1900-ban alakult meg. Célja az volt, s az ma is, hogy »a református hit- és egyházi életet erősítse, az egyházi és világi elemet, egyházunk hivatásából folyó közös munkára tömörítse«. Ugyan ezen cél szolgálatában állanak az egyházmegyei és egyházközségi egyházi értekezletek is.

Ugyan azon év ősszén, az egyházkerületi közgyűlés alkalmával tartott ért. választmányi ülésén Péchy Árpád brassói lelkész társunk indítványt tett, hogy az Értekezlet céljai megvalósítására *indítson meg egy vallásos irányu nép- és ifjúsági lapot.* Az indítvány köztetszésre talált és 1901. jan. 1-én »Vasárnap« czimén meg is indult az új lap.

Szerkesztőség.

Az értekezlet igazgatóválasztmánya, a »Vasárnap« szerkesztésére Nagy Károly theol. tanárt kérte fel, ki azt el is vállalta. Már az alapításkor szó volt arról, hogy egy kolozsvári ember kérésék fel Nagy Károly mellé főmunkatársnak. Ez a terv azonban nem sikerült. Más ember után kellett nézni. A felelős szerkesztő ajánlatára az ért. választmánya 1901. márcz. havában Vajda Ferencz akkori szász-lónai papot kérte fel főmunkatársnak, a ki addig is rendes munkatársa volt a lapnak. Ápr. 22-én a 15-ik számon már az ő neve is ott a szerkesztőé mellett.

Nagy Károly theol. tanár, mint felelős szer-

ha egymást szeretitek? Ki biztat: minden gondotokat Istenre bizzátok? Ki bátorít: Ha Isten velünk, ki lehet ellenünk? Ki mondja: az igaz virágzik mint a pálma és nagyra nő mint a Libanon czedrusa? — Vissza az Ur Jézus Krisztushoz, vissza a templomba, mert nincs más menedékhely, nincs más megváltás, nincs több Szabadító.

Jövője csak az igazságnak van. A vallás igazság. Az igaz vallás győzni fog vagy velünk, vagy ellenünk. Azzal kezdtem, hogy nézzünk a jövőbe. Eddig a jelent láttuk. Menjünk e szomorú világból, hagyjuk e tülekedést, az érdekek e szennyes harcát, menjünk oda, hol nem halljuk a világ zaját, menjünk magas hegyre s nézzünk a jövőbe. Vallásos hitem világánál látom az emberiséget, mely hosszú harcz, sok tévelygés, sok szenvedés után fölismerte a tiszta, egyszerű, igaz vallást. Közösségben ének Istennel, szívőket betölti Isten szeretete, követik a Mestert, szeretik egymást, bármi érje, lelkek Istenben nyugszik meg, boldogok az életben, boldogok a halálban. Látom a karácsonyi csillagot, beragyogja az egész földet és minden ember ismeri e fényt. Látom az angyalok karácsonyi énekét megvalósulva: földművesek, kézművesek, iparosok, kereskedők, tudósok és tudatlanok, királyok és pásztorok együtt énekelik: Dicsőség Istennek a magasságban. Az emberek békességre igyekeznek, egymásnak jó-

kesztő a *Vajda* Ferencz támogatása mellett 1902. végéig szerkesztette a lapot. 1903. jan. 1-ével, az ért. választmányának a felkérése és bizalma folytán, *Vajda* Ferencz most már székelyudvarhelyi ref. lelkész veszi át a felelős szerkesztést. *Nagy* Károly megmarad főszerkesztőnek. Az ő szerkesztésében jelent meg Székelyudvarhelyen a lap 1905. végéig, mikor *Vajda* Ferencz a szerkesztéstől visszalépett, mit előzetesen a közgyűlésnek be is jelentve, *Tóthfalusi* József marosvásárhelyi ref. lelkész kéretett fel a lap szerkesztésére, ki azt el is fogadta. Hogy *Nagy* Károly továbbra is megmarad-e főszerkesztőnek: azt nem tudjuk, de azt látjuk, hogy az új szerkesztőt *Paál* Gusztáv marosvásárhelyi tanár, mint társ szerkesztő fogja támogatni.

Munkatársak.

A lap szerkesztésében az oroszán rész, minden kétségen kívül, a szerkesztőséget terhelte úgy a *Nagy* Károly, mint a *Vajda* Ferencz szerkesztősége idejében. Kivette a részt belőle ő is, kivettük mi is. *Nagy* Károly még szerencsés volt, mert neki meg volt a *főmunkatárs*a, de nekünk csak *főszerkesztőnk* volt. A lap szerkesztése azonban mindkét esetben ama néhány buzgó és igazán eléggé nem méltányolható és általunk meg nem hálálható áldozatot hozott munkatárs segédne mellett volt lehetséges, kik velünk az utörésben kitartottak. Ideírjuk ama hü és derék munkatársaink neveit: *Király* Béla, h.-bodoni ref. pap. *Osváth* Lajos, sztánai ref. pap. *G. Diószeghy* Mór, érkávási ref. pap. *Szabolcska* Mihály, temesvári ref. pap. *Péchy* Árpád, brassói ref. pap. *Biró* Sándor, székelyudvarhelyi ref. koll. vallástanár. *Birtha* József, (1901—902.) lévai ref. pap. *Bodor* János (Pásztor) szászvárosi ref. pap. *Incze* Lajos, vizaknai ref. pap. *H. Szántó* István, m.-n.-zsom-

kedvvel szolgálnak, védik, segítik, oktatják egymás életét. Szent előttünk a ház, a családi tüzhely, szent a templom, szent a haza, hevül lángol szívünk szépért, jóért, magasztosért. És hangzik feléjük az égi szózat: Az emberekhez jóakarattal.

Még csak egyet. E földön az igaz vallás sorsával mindig egybefort a szabadság sorsa. Magyar vallás, magyar szabadság együtt küzdöttek, együtt szenvedtek, egy dicsőségben ragyogtak. Én hiszek az igaz vallás jövőjében és hiszek nemzetem, dicső nemzetem jövőjében, mert jőni kell, még jőni fog egy jobb kor, mely után buzgó imádság epedez százezrek ajakán. En is imádsággal végzem, kurucz imádsággal:

»Támadz fel és hozd fel a mi szép napunkat.
Láthassuk békével a mi országunkat;
Vigy ki belőle minden lahanczokat.
Építhessük meg romlott templomidat «

Biró Sándor.

(Vége.)

bori igazgató Emke tanító. *Csiki* Albert, nyomda-vezető Székelyudvarhely. *Kertész* Albert, székelyudvarhelyi közs. isk. tanító. *Mezei* Mihály, áll. tanító. *Zoványi* Lajos, krasznai áll. ig. tanító. *Dénes* József, magy.-bölkényi ref. pap. *Kóty* Mariska, *Csiszár* Mariska, *Balázs* József, besztercei ref. pap. *Csulak* Zsigmond, árapataki ref. pap. *Molnár* Imréné, bardoczi lelkészné. *Mester* János, mátfalvi ref. pap. *Demeter* Dénes, unitárius pap. *Páll* Károly, tapliczai ref. pap. Ezekon kívül még többen, kiknek nevét tartalomjegyzékünk is meg örökíti.

Az olvasók és pártfogók.

A »Vasárnap« olvasó közönsége legnagyobb részben erdélyi ref. egyházkerületünk hiveiből telt ki. De feles számmal voltak, más vallásu olvasóink is, főleg róm. katolikusok. A Királyhágón tulról csak kevés előfizetőnk volt. Ezekhez csatlakozott a Románia területén élő egy néhány hitsorsosunk. Olvasó közönségünk és előfizetőink zömét mégis *Hosszufalu és vidéke Felső-Tömössel, Brassó, Székelyudvarhely, Zágon* és részben *Kolozsvár és Szilágysomlyó* szolgáltatta. Ezek nélkül a *Vasárnap* rég megszűnt volna. Az egyházmegyék közül a *kézdi* egyházmegye jár elől, hol mindenik egyházközségben olvassák a *Vasárnapot*. Több egyházközségbe jár a *sepsi, orbai* és *udvarhelyi* egyházmegyében is. A többi egyházmegyékből szorványosan voltak olvasóink.

A *Vasárnap* terjesztésében igen nagy buzgóságot fejtettek ki: *Kiss* József, felső-tömösi pályafelügyelő, *Zsigmond* Károly úgy is, mint hosszufalusi, úgy is, mint szilágysomlyói lelkész. *Péchy* Árpád brassói lelkész és *Bodor* János volt zágoni lelkész.

A szerkesztőség köszönete.

A »Vasárnap« szerkesztősége a hü munkatársaknak, pártfogóknak, terjesztőknek és egész olvasó közönségünknek hálásköszönetét fejezi ki.
Kelt Székelyudvarhely, 1905. decz. 28.

Vajda Ferencz,
fel. szerkesztő.

Hazai krónika

— 1905. decz. 28. —

Az év tontosabb eseményei. Az ország törvényen kívüli állapotba lépett át az 1905-ik évbe. Sem adó, sem ujoncz nem volt megszavazva. A király mindjárt jan. elején feloszlatta az országgyűlést. Az újjáállítások jan. 26-án voltak. Az ellenzéki pártok *koaliczió* néven egyesültek a kormány megbuktatására. Sikerült is. A régi, híres szabadelvű párt kisebbségben maradt és *Tisza* miniszterelnök beadta lemondását. Az új kormány kinevezése igen sokáig tartott. Sokat alkudoztak az egyesült ellenzékkel, de Bécsben nem adtak helyet a nemzet kívánalmainak. Végre jul. 21-én kilett nevezve a *Fejérváry* kormány. A mikor

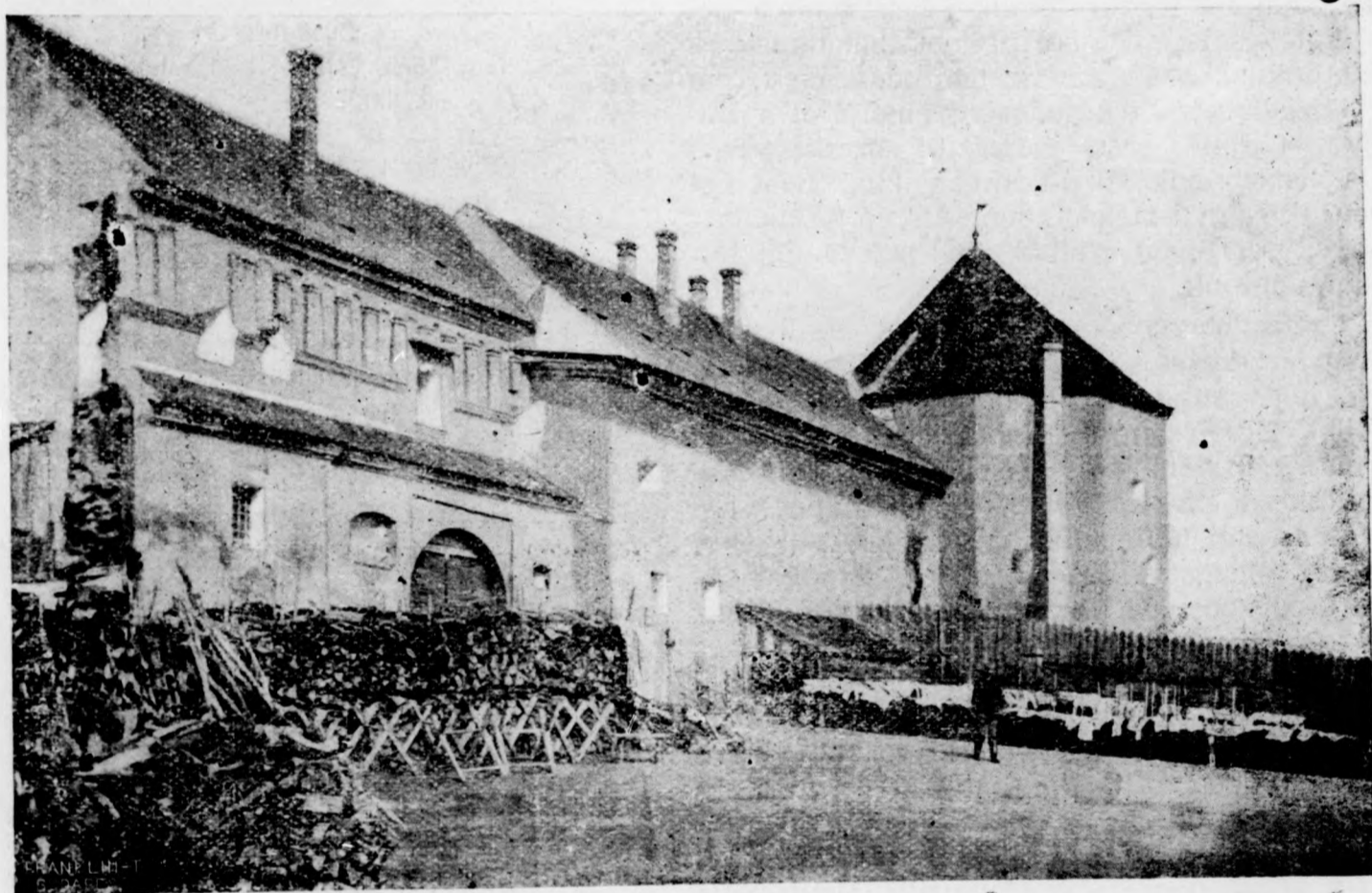
bemutatkozott: bizalmatlanságot szavazott neki mindkétház. De azért helyén maradt. Az országgyűlés többsége jul. 21-én feliratot intézett a királyhoz, melyben részletesen kifejtette a nemzet törvényes álláspontját. Most a küzdelem az önállóvámtérület és a katonai magyar vezényszóért foly.

Az országgyűlést négy ízben napolták el és így ez évben semmiféle törvényt nem hoztak. Pedig ki kellett volna egyezni Ausztriával, meg kellett volna kötni külállamokkal a kereskedelmi szerződéseket. Ez mind elmaradt. Nem volt sorozás sem. Adó is csak nagyon kevés folyt be. A Fejérváry kormány ellen a nemzeti küzdelmet a hazafias vármegyék vették kezükbe.

mány politikáját, s így nem is támogatja. Folytak a főispáni kinevezések. De az új főispánok csak fegyveres erővel foglalhatják el állomásukat. Közélebről Békés, Szolnok és Bereg megye kapott új főispánt. A kormány eddig 18 vármegyétől vonta meg az államsegélyt.

Világkrónika.

A világfolyásában legnevezetesebb esemény volt, ez évben, a japán orosz háború befejezése. Japán ország szárazon és vizen fényes győzedel-

Az Apaffyak ebesfalvi ősi kastélya.

A Fejérváry kormány napirendre hozta az általános, titkos választói jogok és azzal törvényjavaslatot is készített.

Az új esztendőbe a legnagyobb bizonytalanságban lépünk át. Aggódva kérdezzük: vajjon lesze béke?

A kormány marad. Említettük a múlt számban, hogy a Fejérváry kormány beadta lemondását. Úgy is történt. Miután a képviselőház és a főrendi ház is egyhangulag szavazott bizalmatlanságot: erre Fejérváry Bécsbe szaladt és benyújtotta az egész kormány lemondását. Két nappal ezután királyi kézirat jelent meg a hivatalos lapban, mely azt adja tudtul, hogy őfelsége a jelenlegi politikai viszonyok miatt, nem fogadta el a lemondást. Így tehát a Fejérváry kormány továbbra is marad a helyén.

A vármegyék állapotta csak a régi. Legnagyobb része a vármegyéknek nem helyesli a kor-

met nyervén az oroszok felett: ezek kénytelenek voltak békét kötni. Ezzel a háborúval Japán is nagy hatalom lett. Norvég ország is ezen évben vált külön Svédországtól és önálló királyt választott magának VII. Hákon személyében. Az oroszországi belforradalm is méltán tart számot a megemlézésre. Az orosz nép a szolgaság miatt annyira el van keseredve, hogy csak idő kérdése, mikor tör ki nyilvánosan is a forradalom. A zavargások még folyton tartanak. Az év végén az európai hatalmak kényszerítették Törökországot, hogy Macedóniában a keresztyénekkal emberségesebben bánják. Kormányváltás több országban volt, de mindenik hamar megoldatott csupán a magyar kormányváltás húzódik.

4/3

Egyházi élet.

— Egy levél.* —

Nagytiszteletű Vajda Ferencz református
lelkész urnak, mint a a Vasárnap szerkesztőjének
Székelyudvarhelyen.

Nagytiszteleted f. év végével megválnak egy-
házkerületi Egyházi Értekezletünk lapjának, a
Vasárnapnak szerkesztésétől. Visszalépési szán-
dékát a szerkesztéstől Értekezletünknek úgy vá-
lasztmányra, mint közgyűlése őszinte sajnálattal
bár, de meghajolva elhatározása előtt, tudomásul
vette. Engedje meg azért, hogy a szerkesztéstől
visszalépése alkalmából bucsúzóul néhány szóban
kifejezést adjunk Értekezletünk választmánya ne-
vében legteljesebb elismerésünknek, hálánknak és
köszönetünknek azért az önzetlen odaadásért, pá-
ratlan buzgalomért, lelkesedésért, a melylyel a Va-
sárnapot három éven keresztül szerkesztette.
Szűkös viszonyaink között anyagiakkal nem ho-
norálhatjuk Nagytiszteleted nemes, szép munkáját :
néhány egyszerű, de szívből jövő szó, a mit bu-
csúzóul adhatunk.

Nagytiszteleted három éven át hordozta a
Vasárnap szerkesztésének valóban súlyos gondjait.
Tudjuk, hogy súlyosak voltak, mert ezek azono-
sok voltak Értekezletünk gondjaival, bajaival és
egyformán neheztedek Értekezletünkre, mint Er-
tekezletünk drága kincsére, a Vasárnapot. Er-
kölcsei és anyagi támogatás hiánya, kevés számú
munkatárs, hidegség, közöny a lap támogatásá-
ban, terjesztésében az arra hivatottak részéről, az
olvasó közönség ferde izlése : ime ezekkel és ehez
hasonló nehézségekkel kelle küzdenie szerkesztői
működésében és Nagytiszteleted bátran, lankadást
nem ismerve küzdött és harczolt ezekkel, bizva
egy jobb jövőben, tudatában annak, hogy mun-
kájával szolgálatot tesz Egyesületünknek és erdélyi
református anyaszentegyházunknak. És fára-
dozása a közre nem is volt hiábavaló. Megtartotta
a lapot és megfáradva nyugodt lelkiismerettel
adhatja át új erővel munkába álló kezekbe szer-
kesztését.

Értekezletünknek tett megbecsülhetetlen szol-
gálataiért, önzetlen, memés fáradozásaiért fogadja
elismerésünk, hálánk koszoruját, a melynek szá-
laiból nem egy lesz kiegészítője annak a menyeyi
koronának, amelyet Idvezítőnk ígért a hiven küzdők-
nek. A kegyelemnek szent Istene, a ki látta a hű
munkában hullatott verejték gyöngyöket, írja fel
érdemeit az örökélet könyvébe és segítse további
nemes fáradozásaiában.

Jelen sorainknak a Vasárnapban közzététe-
lét kérve maradtunk Nagytiszteletednek

szerető szolgatársai

Nagy Károly,
theol. tanár, alelnök

Tárkányi György,
koll. vallástanár, egyh. titkár.

* Ezen levelet csupán a küldők kívánságára bocsátjuk
közre.
Szerkesztő.

Csendesen járjatok . . .

Csendesen járjatok, csendesen, csendesen ;
Valaki nagy beteg. —
Homályos szobában a nehéz fájdalom
Bus felhője lebeg.
Nagy beteg valaki a ki a szívünknek
Oly édes, oly drága,
Virág fakadáskor reméltük, meggyógyul
Virág hervadásra.

Lehult a falevél! de mi hisszük Isten
Végtelen jóságát,
Hogy vele megtartja édes szerettei
Csendes boldogságát.
Síró, rivó szellő ne zúgj olyan nagyon ;
Ne zárd az ablakot,
Nagy beteg valaki s fájó zokogásod
Ő is meghallja ott

Pedig most vittem be egy szép piros rózsát
S hazudtam, hogy nyár van,
Dér ütött levelét fájdalmas örömmel
Körül megnyirbáltam.
Hogy örült a szíve, s a mint én ott áltam
Megtelt könnyel szemem,
Ne sirj zugó szellő könyörülj! könyörülj
Az én kedvesemen.

Zoltánné Kóty Mariska.

Kegyesség utja.

— Dévai Biró Mátyás és a kovács. —

Mikor Dévai Biró Mátyás a nagy reformá-
tor Budán a fogságban ült, a katolikus papok
már mindenfelé azt beszéltek, hogy »No, most
elpusztítják a gonosz eretneket.« Egyik másik ha-
talmos pap már gyújtófát is készített ahoz a mág-
lyához, amelyen Dévait meg fogják égetni.

Hát nem égették meg Dévait, pedig már ki
is volt rá mondva a halálos ítélet. Az Ur csodá-
latos módon mentette meg hű szolgáját a halál
torkából. Mikor Dévait a halálra ítélték börtönébe
bevitték, több emberrel találkozott ott, akik nem
sokkal voltak ő nála bünösebbek. Könnyű volt
akkor a kerékbetörésre, bitófára, vagy máglyára
jutni. Ott üldögélt a többiek között nagy busan
épen a Zápolya udvari kovácsa is.

Dévai megszólította :

— No hát kegyelmedet mi epeшти itten ?

A kovács elmondta, hogy patkolás közben
»megnyilaz«-ta a király kedves lovát, — a ló
megsántult s most már ezért őtet halálra viszik.

Dévai vigasztalta :

— Ne félj — jóra fordítja dolgodat az Ur, csak bizzál benne.

Aztán megismerkedtek. Dévai is elmondta a kovácsnak, hogy miért van ő a börtönben s így egyuttal megismertette a kovácsot az evangéliumi hittel. A kovács meghatottan hallgatta Dévai szavait és rövid idő alatt belátta azok mély igazságát. Lelkét új érzelmek rohanták meg. Új világgosság nyílt lelki szemei előtt s még ott a siralomházban protestáns lett az ő szívében.

A rosszul vasalt ló azonban ezalatt jobban lett. Sántasága elmúlt, egészen meggyógyult. A király megparancsolta, hogy hozzák elő a kovácsot a börtönből és bocsássák szabadon. Rögtön egy poroszló ment a kovács után és megmondta neki, hogy szabad. Örültek a többi folyók is, legjobban örült a kovácson kívül Dévai Biró Mátyás.

— Nos, hát veled mi lesz jó lelkipásztorom? kérdé a kovács távozóban.

— Velem atyámfia? Velem az lesz, amit az Ur akarand. Ha pedig az lesz, amit ellenségeim akarnak: akkor a máglyán halok meg.

— Az nem lehet! kiáltott a kovács és ledobta magáról a felső ruháját. — Akkor én is veled halok meg, hiszen te ártatlanabb vagy, mint én! Én veled a mai naptól kezdve egy valáson vagyok és a te sorsodat veled megosztom.

Aztán a poroszlókhöz így szólott:

— Menjetek és mondjátok meg a királynak, hogy a börtönt el nem hagyom, hanem együtt fogok élni-halni Dévaival, mert én az ő követője vagyok.

A királyt végtelenül meghatotta ez az elszántság és önfeláldozás és Dévait is szabadon eresztette.

Igy menekült meg Dévai a máglyahaláltól.

Vaday József

Mai képünkhöz.

Mai képünkön az *Apaffyak* ebesfalvi (ma Erzsébetváros) ősi kastélya látható. Az Apaffy család egy közös törzsből eredett a Bethlen családdal és a XIV. sz. végén váltak el. Az Apaffyak ősi nagy birtoka Ebesfalván volt. A most is főnálló várkastélyt *Apaffy* György építette 1552—1557-ben. A kastély nagy négyszög épület, melynek főhomlokzata a Küküllő kies völgyére nézett. Az Apaffyak igazi buzgó, református emberek voltak, mit bizonyít egyik emeleti szoba ajtó felirata is, mely így szól: »Példabeszédek 18. *Erős torony az Urnak neve ahoz folyamodik az igaz és bátorságos lészen. A. 1590.*« Apaffy Mihályt

ebből a kastélyból választották meg fejedelemnek 1661-ben Marosvásárhelyen. A régi szép kastélyban ma a törvényszék épülete és a börtön van elhelyezve. Így mulik el régi dicsőségünk!

Vegyes hírek.

B. u. é. k. A »Vasárnap« olvasó közönségének boldog új esztendőjét kívánunk!

Olvasóinkhoz. Értesítjük olvasóinkat, hogy a »Vasárnap« új évi első száma már Maros-Vásárhelyen fog megjelenni és onnan fog szét küldetni. Az 1906. évre szóló előfizetési pénzek, nagytiszteletű *Tóthfalusi* József ref. lelkész címére *Maros-Vásárhely, Szentgyörgy-utca 9 sz.* küldendők.

A „Vasárnap“ 1905. évi *tartalomjegyzékét*, az ünnepnapok és a sok munka miatt, a nyomda nem tudta egészen elkészíteni, hogy az utolsó számhoz mellékelhető legyen. Éppen azért tudtára adjuk olvasóinknak, hogy az új év első napjaiban, külön czimszalag alatt, mindenik előfizetőnknek megküldjük az 1905. évi *tartalomjegyzékét*.

Hiányzó számok. Olvasóink vegyék számba az 1905. évben megjelent lapszámokat és ha vagy egy hiányzik, írják meg nekünk egy levelező-lapon, mert bővíben vagyunk a felesleges példányoknak és díjtalanul megküldjük bárkinek.

Hátrálékok. Még mindig vannak számosan, kik 1904. 1905. évi előfizetéseikkel hátrálékban vannak. Többek kívánságára kijelentjük, hogy 1906. január 10-ig még elfogadjuk hátrálékokat. Azontul azonban, kénytelenek leszünk visszatartani, mert addig le akarunk számolni.

Ugron Gábort elítélték. A marosvásárhelyi kir. tábla karácson előtt tárgyalta az Ugron-féle takarékpénztár bukásának ügyét. A tábla az udvarhelyi törvényszék ítéletét Ugronra nézve megváltoztatta. Büntetését 3 ezer koronáról 8 ezer koronára emelte fel. A többi vádlottakat mind felmentette.

A hustermelés fokozására házinyul tenyésztését ajánlja egy kolozsvári egyetemi tanár. Azt mondja, hogy a husdrágaság többé csökkenni nem fog, mert a legsikeresebb gazdálkodás mellett sem termelhet a földmivelő osztály annyi húst, amennyit közép Európa megsokasodott lakossága fogyasztani képes. Ezen az állapoton a lómészárszékek sem segíthetnek, mert néhány év alatt a ló ára annyira felszökik, hogy a szegényebb néposztálynak még erről az élvezetről is le kell mondania. Ezért kívánatos, hogy a szegény em-

ber husszükségletét maga állítsa elő, mely célra — francia és belga példákra hivatkozva — a házinyul tenyésztését ajánlja.

Akinek semmi sem árt. A nagyváradai csendőrség elfogott egy embert, akinek a koponyája szinte páratlan a maga nemében. Négy golyót röpitett a fejébe és csodák csodája: kutya baja sincs. Reggel két csendőr Veres Károly rendőrrel nyomozás végett kiment Daróczi Sándor fegyházviselt csavargó szállására, a Kohn és Krámer-féle fatelepre. A csendőrök valami lopás dolgában nyomoztak. Daróczi a csendőrök közeledtére hirtelen az ágyhoz ugrott és egy töltött forrgópisztolyt rántva elő, futásnak eredt. Veres Károly rendőr utána iramodott, mire Daróczi a rendőrré tüzelt. Mivel azonban lövése nem talált, négyszer saját fejébe lőtt. A lövések közül két golyó a fejébe furódott, de azért Daróczi tovább futott és a csendőrök és a rendőrök csak hosszas hajsza után tudták lefűlelni a veszedelmes embert és megkötözve bevitték a kózkórházba. Itt a fejéből kivették a két golyót és mintán a keményfejű embernek éppenséggel semmi baja nincs, a két csendőr azonnal magával vitte, hogy tovább nyomozzon vele.

A csillagok szava. Londonban ezzel a címmel egy új almanach jelent meg, amely 1906-ra nem épen a legkellemesebb dolgokat jövendöli. A szerző, aki a titkosatos Zadkiel névre hallgat, a következőket árulja el:

Január: A forradalmi szellem mind jobban elharapódzik az orosz hadseregben.

Február: Politikai agitáció Angliában.

Márczius: Élére állított politikai helyzet Franciaországban.

Április: Az orosz czár és a német császár nagy krízis előtt áll.

Május: Nagy vallási összekoczanás London Belgium és az Egyesült államok között.

Junius: Osztrák bonyodalmak. Erőszakosságok Magyarországon. A Habsburg-házat vesztegék érik.

Julius: II. Vilmos megbetegszik.

Augusztus: Az európai kontinensen meglepő fordulat áll be.

Szeptember: Véres jelenetek Törökországban. A czárt és a spanyol királyt csapások érik.

Október: Borzalmas vasuti és automobil szerencsétlenségek.

November: Mars bolygó bánatot hoz a német császárra, a magyar királyra és az orosz czárra.

Deczember: Nagy börze-krach Newyorkban.

Hogy mindebből mi teljesebbé be, azt majd meglátjuk, ha megérjük.

Ritka házasságok. Prielle Kornélia, magyar művésznő, ki jelenleg 79 éves, házasságra lépett Rozsnyai Kálmánnal, a ki 34 éves. Bécsben meg hire jár, hogy Károly Ferdinánd főherceg, a trónörökös legfiatalabb öcse, nőül veszi Czuber Bertát egy bécsi polgár leányt. A főherceg lemond rangjáról.

Leégett fűrésztelep és -gyár. Kovásznán vasárnap virradóra az Ernest és társa-féle nagy fűrészgyár a teleppel együtt teljesen leégett. A telep kutja ki volt száradva és víz hiányában nem is lehetett oltani. A tűz ismeretlen okból keletkezett mert aznap nem is dolgoztak. A kár több ezer koronára rug.

A szerkesztő postája.

Cserepéldányok. Azon lapok szerkesztőit és kiadóit, a melyek csere példányi viszonyban voltak a «Vasárnap»-al, arra kérjük, hogy lapunknak Székelyudvarhelyre való küldését szüntessék be az új évben. Mennyiben pedig a cserepéldányi viszonyt továbbra is fennakarják tartani: kérjük, küldjék Marosvásárhelyre az új szerkesztő címére.

R. K. A. Jákótelke. A karácsonyi számban már nem volt hely. Így alkalmiságát elvesztette. A mutatószámokat elküldöttük.

V. A. Marosvásárhely. Igen örvendek, hogy a lappal megvoltak elégedve. Szíves jó kívánságukat nagyon köszönöm. Önnek pedig azt ízenem, hogy csak előre!

K. M. Felső-Tömös. Egyiket most adjuk. A másikat a többiekkel együtt átadjuk az új szerkesztőnek.

K. J. Felső-Tömös. Az új év első napjaiban elszámolok. Addig én is szíves türelmét kérem.

K. I. 1905-ről két koronával vagy hátrálékban.

Kérdezőnek. F—a. Most már megmondhatjuk, hogy Paulus, Beke Károly, Örhegyi Mózes, Siculus, Székely Ferencz Krónikás nevek alatt lapunk felelős szerkesztője irt.

Többeknek. Szerkesztőségünkhöz a Vasárnap számára beküldött közleményeket, melyekre sort nem kerithettünk, átadtuk az új szerkesztőnek.

Nőbarát. A küldött 2 drb. 1 koronás bélyeget = 2 kor. a kőhalmi magyar kaszinó előfizetésébe számoltuk el. A baptisták valószínűleg azért vetik el a harangozást, mert az első keresztyéneknél sem volt szokásban. A keresztyén egyházba csak Kr. u. az ötödik században jött be a harangozás. Állítólag Pál nólai püspök honosította meg. Az urvacsorát, mint mi, kenyérből és borból szolgáltatják ki. »A szereztetési igék hangoztatása és ünnepélyes hálaima után kenyér töretik, s ez, valamint utána a bor is, a kehelyből a gyülekezet tagjai által vétetik.« A baptisták »gyakran élnek« urvacsorával. A szomszéd községbeli áttérést, mi is sajnáljuk. Jó kívánságát köszönjük s mi is viszonzunk.

